

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 6 mars 2014

Mål nr

Ö 4317-12

KLAGANDE

CN

MOTPART

Nordea Bank AB, 516406-0120

Box 24

201 20 Malmö

Ombud: Bolagsjurist DUL

SAKEN

Invändning mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2012-09-07 i mål ÖÄ 2048-12

Dok.Id 89645

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstodomstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar på det sättet hovrättens beslut att Högsta domstolen dels förklarar att det föreligger hinder mot verkställighet, dels befriar CN från skyldigheten att ersätta Nordea Bank AB för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

CN har yrkat att Högsta domstolen förklarar att det föreligger hinder mot verkställighet och befriar henne från skyldigheten att ersätta Nordea Bank AB för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Banken har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Banken har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

1. År 1991 lånade SG 242 000 kr av dåvarande Nordbanken. CN gick i borgen såsom för egen skuld för fullgörandet av SGs förpliktelser enligt skuldebrevet. Sedan banken hade ansökt om betalningsföreläggande på grund av skuldebrevet och borgensåtagandet, förpliktade Kronofogdemyndigheten i utslag den 21 april 1993 SG och CN att solidariskt betala 235 809 kr jämte

ränta och kostnader till banken. Utslaget ledde dock inte till någon verkställighet. SG avled i augusti 2001. I bouppteckningen efter honom antecknades den aktuella skulden till banken. Enligt bouppteckningen räckte hans tillgångar inte till för att betala skulderna och begravningskostnaderna; underskottet var mer än 360 000 kr.

2. CN gjorde vissa betalningar enligt sitt borgensåtagande under år 2008. Banken ansökte år 2011 om verkställighet mot CN av utslaget från den 21 april 1993. Under förfarandet invände CN att bankens fordran var preskriberad.

3. Kronofogdemyndigheten konstaterade att banken inte hade lagt fram någon dokumentation som visade att preskriptionsavbrott hade gjorts beträffande bankens huvudfordran mot SG. Myndigheten gjorde bedömningen att huvudfordringen var preskriberad och beslutade att verkställighet inte fick ske. Tingsrätten gjorde samma bedömning och avslog bankens överklagande. Hovrätten har ändrat tingsrättens beslut och förklarat att verkställighet får ske.

Preskription av fordran på grund av borgen

4. Enligt 8 § andra stycket preskriptionslagen (1981:130) omfattar preskription av en huvudfordran även fordran på grund av borgen. Frågan i målet är om bestämmelsen ska tillämpas också när gäldenären har avlidit innan huvudfordringen preskriberades.

5. Bestämmelsen i 8 § andra stycket preskriptionslagen är generellt utformad och ger uttryck för grundläggande principer för borgen. En borgen innebär att

borgensmannen lovar att gäldenären ska fullgöra sin förpliktelse mot borgenären (se 10 kap. 8 och 9 §§ handelsbalken). Borgenslöftet anknyter sålunda till den förpliktelse som gäldenären har åtagit sig mot borgenären, dvs. till borgenärens huvudfordran. Borgensmannen har därmed regressrätt mot gäldenären för det som han har fått betala på grund av sin borgen. Som princip gäller vidare att bördan av gäldenärens förpliktelse slutligt ska ligga på gäldenären ensam, inte på borgensmannen. En borgensmans ansvar skiljer sig på detta sätt från en medgäldenärs ansvar, där en utgångspunkt i stället är att ansvaret slutligen ska delas mellan gäldenärerna. Det är därför motiverat att, när huvudfordringen mot gäldenären har preskriberats, också borgenärens fordran på grund av borgen ska preskriberas (jfr prop. 1976/77:5 s. 176).

6. I vissa situationer kan borgensmannens möjlighet att utöva sin regressrätt mot gäldenären vara beroende av att borgenären upprätthåller sin huvudfordran mot gäldenären. Borgenären har därför en principiell skyldighet att beakta att borgensmannens regressrätt inte går förlorad, vilket kan innebära att borgenären måste göra preskriptionsavbrott mot gäldenären (jfr NJA 1992 s. 351).

7. Vid gäldenärens död går ansvaret för skulderna principiellt över på dödsboet och fordringarna får göras gällande i de tillgångar som gäldenären hade. Det förhållandet att det vid ett arvskifte konstateras att gäldenärens tillgångar inte räcker till betalning av skulderna innebär inte i sig att de resterande fordringarna därmed upphör. Om det sedan skulle visa sig att det finns ytterligare tillgångar, kan en borgenär i regel göra gällande sin kvarstående fordran i denna egendom. Ifall en ny tillgång blir känd, ankommer det på dödsboet att igen ta upp utredningen och förvaltningen i den utsträckning

som behövs (jfr skyldigheten att göra tilläggsbouppteckning i 20 kap. 10 § ärvdabalken). Detsamma gäller om ett anspråk riktas mot dödsboet, t.ex. från en borgenär som avser att upprätthålla en fordran. När dödsboförvaltningen ska återupptas, företräds boet på samma sätt som det företräddes före skiftet (jfr NJA 2011 s. 792). Som utgångspunkt gäller att dödsbodelägarna gemensamt företräder dödsboet mot tredje man, men vissa åtgärder kan företas av en enskild delägare med verkan för övriga (se vidare 18 kap. ärvdabalken).

8. I rättsfallet NJA 2005 s. 44 ansågs 8 § andra stycket preskriptionslagen inte vara tillämpligt i ett fall som i och för sig kunde anses omfattat av bestämmelsens generella utformning. Målet gällde emellertid ett gäldenärsaktiebolag som hade upplösts efter konkurs och som då inte kunde bli föremål för krav eller andra preskriptionsavbrytande åtgärder i normal ordning (jfr däremot numera 25 kap. 50 § aktiebolagslagen, 2005:551).

9. Slutsatsen av det anförda är att bestämmelsen i 8 § andra stycket preskriptionslagen om preskription av fordran på grund av borgen är tillämplig också när gäldenären har avlidit innan huvudfordringen preskriberades. Även i ett sådant fall omfattas alltså en borgensfordran av preskriptionen.

Bedömningen i detta fall

10. Såvitt framkommit har preskription av bankens huvudfordran mot SG inte avbrutits sedan år 1993. CNs invändning om att även bankens fordran på grund av hennes borgensåtagande därmed har preskriberats kan inte lämnas utan avseende. Det föreligger därför hinder mot verkställighet.

11. Vid denna utgång ska CN befrias från skyldigheten att ersätta bankens rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad,
Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Svante O. Johansson och
Dag Mattsson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Anna Eleblad